

REFERENCES

1. Vehera V. M. (2015). Vstanovlennia rozmiru minimalnoi zarobitnoi platy yak sposib derzhavnoho rehuliuвання оплатy pratsi v Ukraini. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
2. Kodeks zakoniv pro pratsiu Ukrainy: Zakon URSR vid 10.12.1971 r. №322-VIII. (1971). *Vidomosti Verkhovnoi Rady URSR, 50 (Dodatok), art. 375* [in Ukrainian].
3. Pro oplatu pratsi: Zakon Ukrainy vid 24.03.1995 r. №108/95-VR. (1995). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, 17, art. 121* [in Ukrainian].
4. Pro derzhavni sotsialni standarty ta derzhavni sotsialni harantii: Zakon Ukrainy vid 05.10.2000 r. №2017-III. (2000). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, 48, art. 409* [in Ukrainian].
5. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 06.12.2016 r. №1774-VIII. (2017). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, 2, art. 25* [in Ukrainian].

Мельник Вадим Іванович

*кандидат юридичних наук, докторант кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Навчально-наукового інституту права Сумського державного університету
ORCID: 0000-0003-3800-7462*

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ НАПРЯМІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОВІДНИХ КРАЇН СВІТУ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЛЕЖНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Дослідження присвячується питанню ознайомлення та аналізу основних напрямів діяльності провідних країн світу щодо забезпечення належного функціонування систем економічної безпеки держави. Наголошується, що зважаючи на складність, багатогранність та, безумовну, роль і значи-

мість економічної складової, вагоме місце відводиться безпековій політиці в економічній сфері.

Визначаються та досліджуються основні напрями діяльності провідних країн світу щодо забезпечення належного функціонування систем економічної безпеки держави. Встановлюються позитивні аспекти іноземного державного регулювання економічної сфери з метою оцінки можливості запозичення та подальшого впровадження до національної правової площини.

Ключові слова: безпека, безпекова політика в економічній сфері, напрями, національна економіка, система економічної безпеки держави.

Melnyk Vadym

*Ph.D, doctoral candidate of the Department of Administrative,
commercial law and financial and economic security of Educational-
Scientific Institute
of Law Sumy State University
ORCID: 0000-0003-3800-7462*

GENERAL CHARACTERISTICS OF THE MAIN DIRECTIONS OF ACTIVITY OF THE LEADING COUNTRIES OF THE WORLD TO ENSURE THE PROPER FUNCTIONING OF SYSTEMS ECONOMIC SECURITY OF THE STATE

The study is devoted to the issue of acquaintance and analysis of the main activities of the world's leading countries to ensure the proper functioning of economic security systems. It is emphasized that given the complexity, versatility and, of course, the role and importance of the economic component, an important place is given to security policy in the economic sphere.

The main directions of activity of the leading countries of the world concerning maintenance of proper functioning of systems of economic safety of the state are defined and investigated. Positive aspects of foreign state regulation of the economic sphere are established in order to assess the possibility of borrowing and further implementation to the national legal plane.

Keywords: security, security policy in the economic sphere, directions, national economy, system of economic security of the state.

На сучасному етапі розвитку одним із пріоритетних завдань передових держав є сприяння належному функціонуванню власних систем економічної безпеки держави. Досягнення окресленої мети, вочевидь, передбачає вжиття широкого спектру різнопланових заходів, які, традиційно, прийнято групувати за певними напрямками. З огляду на визнану останніми роками назрілу потребу підвищення рівня ефективності вітчизняного державного регулювання в економічній безпековій сфері виникає об'єктивна потреба ознайомлення з основними напрямками діяльності провідних країн світу щодо забезпечення належного функціонування економічної складової.

Варто відмітити, що питання державного регулювання функціонування систем економічної безпеки держави безпосередньо, опосередковано чи оглядово досліджувалось багатьма вітчизняними та іноземними вченими. Серед таких слід виокремити Є. М. Білосова [11], А. О. Бондар [9], Д. В. Гордієнка [10], Ю. П. Господарик [1], А. В. Матковського [2], В. О. Онищенко [2], А. Осерек [4], М. В. Пашковської [1], Г. С. Празднова [10], Д. Є. Прилепського [3].

Безпосередньо розглядаючи це питання найперше звернемо увагу на досвід Федеративної Республіки Німеччини. Зокрема, базовими цілями державної політики у економічній сфері якої визнаються створення рівних умов для конкуренції, недопущення монополізації в окремих галузях [1, с. 174]. Така політика провадиться протягом останніх десятиріч і має за мету розвиток економіки з урахуванням інтересів максимальної кількості учасників ринкових відносин.

Ключовими напрямками, при цьому, визнаються політика стабільної валюти, інтегрованої в вільний валютний обмін на світовому ринку, виступає основою забезпечення зовнішньоекономічних завдань країни. Держава повинна проводити таку економічну політику, щоб в рамках обраної моделі ринкової економіки вона сприяла одночасно стабільності цін, високого рівня зайнятості і зовнішньоекономічним рівноваги при пропорційних постійних темпах економічного зростання [1, с. 174]. Досягнення цієї цілі відбувається завдяки зваженій економічній політиці, що базується на стратегії розвитку країни.

До основних напрямів діяльності Французької Республіки з питань сприяння належному функціонуванню систем економічної без-

пеки держави відносяться: 1) захист матеріальних і нематеріальних активів французьких підприємств, що включає безпосередньо їхній фізичний захист, захист інтелектуальної власності й забезпечення безпеки інформаційних систем, якими користуються національні компанії; 2) контроль за стратегічною уразливістю країни, у тому числі моніторинг тих областей, де національні підприємства помітно поступають іноземним конкурентам; 3) запобігання економічним кризам, викликаних порушеннями у функціонуванні основних інфраструктур, що обслуговують економіку країни: а) енергетичної; б) транспортної; в) фінансово-банківської; г) телекомунікаційної; д) інших [2, с. 91]

За більшістю напрямками базовим орієнтиром для італійського уряду служить завдання безумовного виконання міжнародних зобов'язань країни, пов'язаних з участю в політичних або економічних угрупованнях. Тому італійська держава приділяє велику увагу зовнішньоекономічній експансії, яка здійснюється через економічні і технологічні взаємозв'язки Італії і її зарубіжних партнерів [3, с. 42].

Однією з важливих складових політики захисту національних економічних інтересів в Іспанії став закон «Про вдосконалювання й захист національної промисловості», у якому визначено галузі економіки, що мають національний пріоритет і підпадають під політику протекціоністських заходів держави (митні тарифи, правило «купуй національне», встановлене для державних підприємств, чітка система залучення іноземних технологій) [4, с. 24].

Забезпечення економічної безпеки в Чехії покликане на зближення національних інтересів із загальноєвропейськими інтересами., так як у даних країнах схожа модель забезпечення економічної безпеки, яка включала слідує дії, співвідношення базових кількісних показників розвитку зі світовими та регіональними стандартами, корекцію курсу економічних реформ [5, с. 20].

Напрямами економічної політики національної безпеки є: 1) забезпечення економічного зростання, постійний динамічний розвиток економіки та міжнародного співробітництва; 2) підтримка внутрішньої та зовнішньої стабільності; 3) зниження інфляційного тиску; підтримка позитивного сальдо зовнішньої торгівлі; 4) ефективне

ринкове регулювання в економічній та фінансовій сферах; 5) боротьба з організованою фінансово-економічною злочинністю [5].

Основними напрямками забезпечення економічної безпеки румунської держави є: 1) здійснення ефективних заходів макроекономічної стабілізації, прискорення структурних реформ в економіці, створення приватного сектора, залучення іноземних інвестицій та підтримка малого і середнього бізнесу; 2) узгодження фінансово-економічного законодавства, фінансової, економічної і митної політики з європейським законодавством, вимогами та директивами Європейського союзу; 3) приєднання Румунії до континентальних та трансконтинентальних транспортних комунікацій, створення інформаційної інфраструктури; 4) ефективне управління трудовим потенціалом, необхідним для розвитку високотехнологічних галузей промисловості, особливо виробництва програмного забезпечення; 5) підтримка належного рівня освіти та науки [6; 7, с. 157].

Політика у галузі забезпечення безпеки в Великобританії тісно пов'язується з оборонною політикою. Цілі забезпечення безпеки ґрунтуються на оцінках національних інтересів і реалізуються через їх захист. Під національними інтересам в сфері економіки розуміються економічні інтереси всього суспільства в цілому [8].

Безпекова політика США в цій сфері здійснюється основі низки відповідних законодавчих актів. До напрямів цієї політики слід віднести такі: 1) загальні питання економічної безпеки зосереджені в законі про економічну безпеку (The Economic Security Act of 1996); 2) підвищення ефективності національної освіти й науки відображені в законі про освіту для економічної безпеки (The Education for Economic Security Act of 1999); 3) питання податково-го регулювання, пріоритетів економічного розвитку, митного протекціонізму – у законі про економічну безпеку та відтворення (The Economic Security & Recovery Act of 2001); 4) питання ринку праці, боротьби з безробіттям, економічного захисту населення – у законі про створення робочих місць і економічну безпеку (Job Creation and Economic Security Act of 2002) та ін. [9]. Водночас, на спільне переконання В. О. Онищенко та А. В. Матковського, доцільно виділяти три ключові вектори держаного реагування: 1) формування

безпечного міжнародного оточення США; 2) забезпечення адекватного реагування на загрози і кризи; 3) належна підготовленість американського суспільства до непередбачуваних тенденцій і явищ у майбутньому [2, с. 87].

Китайська Народна Республіка. Китай, як і інші держави – учасники глобальних інтеграційних проєктів, безумовно, залучена і втягується в процеси економічної глобалізації. У цих умовах забезпечення захищеності національної економіки КНР реалізується в різних формах забезпечення економічної безпеки держави: економічного патронату з боку уряду і центробанку цієї країни, економічної кооперації, а також економічного протиборства. Реалізація ініціативи будівництва Економічного пояса Шовкового шляху при цьому стає ключовою ланкою в забезпеченні економічної безпеки Китаю в цьому столітті [10, с. 386].

В основі підходу Китаю до забезпечення економічної безпеки лежать дві складно поєднані ідеї. Від країн Заходу КНР перейняла ідею конкурентоспроможності національної економіки як інтегрованого показника не тільки досягнень в промисловому і соціальному розвитку, а й в забезпеченні незалежності країни.

Ключовими засадами для реалізації такої політики визнаються: 1) збереження та примноження економічного потенціалу та економічної потужності країни; 2) збереження внутрішнього ринку країни з високим рівнем купівельної спроможності; 3) створення умов для поступової глобалізації японських корпорацій, що забезпечить національні інтереси. Ця мета досягається за рахунок надходжень у країну надприбутків японських корпорацій, отриманих на глобальних ринках або за кордоном [11, с. 168].

Таким чином одним із пріоритетних завдань передових країн є сприяння належному функціонуванню власних систем економічної безпеки держави. Вказана діяльність реалізується за широким діапазоном напрямів, що формуються на основі реальних можливостей країни, політичної та економічної обстановки, а також специфіки правового забезпечення вказаної сфери. Вважаємо, що таке означення буде корисним для України з точки зору необхідного удосконалення державного регулювання вказаної сфери.

ЛІТЕРАТУРА

1. Господарик Ю. П., Пашковская М. В. Международная экономическая безопасность. Университет «Синергия», 2016. 416 с.
2. Онищенко В. О., Матковський А. В. Міжнародний досвід забезпечення економічної безпеки держави. *Економіка. Менеджмент. Підприємництво*. 2014. № 26 (1). С. 85–97.
3. Прилепский Д. Е. Экономическая безопасность России в современном мире: валютно-финансовый аспект: дис. ... канд. экон. наук : 08.00.14. Москва, 2004. С. 42.
4. Осеpek А. *Economic Security and the European Dream*. Marquette University. 2010. P. 24 URL: <http://www.an5clm.edu/Documents/NIHOP/Global%20Topics/2010/Oscepkrpapr.pdf>.
5. Стратегія безпеки Чеської Республіки. URL: <http://www.refine.org.ua/pageid-1930-1.html>.
6. Стратегія національної безпеки Румунії. URL: http://i-scoop.org/index.php?id=54&tx_ttnews%5.
7. Мельник В. І. Адміністративно-правовий статус суб'єктів забезпечення економічної безпеки держави: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2016. 215 с.
8. Strong Britain Uncertainty National Security Strategy. URL: <http://www.official-documents.gov.uk>.
9. Бондар А. О. Світовий досвід державного управління економічною безпекою та його використання в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2013. № 6. С. 111–115. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=775>.
10. Гордиенко Д. В., Празднов Г. С. Обеспечение экономической безопасности Китайской Народной Республики при реализации стратегии Экономического пояса Шелкового пути. *Национальные интересы: приоритеты и безопасность*. 2018. Т. 14. № 2. С. 377–392.
11. Білоусов Є. М. Господарсько-правові засоби забезпечення економічної безпеки України: дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.04. Харків, 2019. 469 с.

REFERENCES

1. Gospodarik Yu. P., Pashkovskaya M. V. (2016). *Mezhdunarodnaya ekonomicheskaya bezopasnost*. Universitet «Sinergiya» [in Russian].
2. Onyshchenko V. O., Matkovskiy A. V. (2014). *Mizhnarodnyi dosvid zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky derzhavy*. *Ekonomika. Menedzhment. Pidpriemnytstvo – Economy. Management. Entrepreneurship*, 26 (1), 85–97 [in Ukrainian].

3. Prilepskiy D. E. (2004). Ekonomicheska bezopasnost Rossii v sovremen-nom mire: valyutno-finansovoy aspekt. *Candidate's thesis*. Moscow [in Russian].
4. Осеpek A. (2010). Economic Security and the European Dream. URL: <http://www.an5clm.edu/Documents/NIIIOP/Global%20Topics/2010/Occpekpaper.pdf> [in English].
5. Stratehiia bezpeky Cheskoj Respubliky. URL: <http://www.refine.org.ua/pageid-1930-1.html> [in Ukrainian].
6. Stratehiia natsionalnoi bezpeky Rumunii. URL: http://i-scoop.org/index.php?id=54&tx_ttnews%5 [in Ukrainian].
7. Melnyk V. I. (2016). Administratyvno-pravovyi status subiektiv zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky derzhavy. *Candidate's thesis*. Kharkiv [in Ukrainian].
8. Strong Britain Uncertainty National Security Strategy. URL: <http://www.official-documents.gov.uk> [in English].
9. Bondar A. O. (2013). Svitovyi dosvid derzhavnogo upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu ta yoho vykorystannia v Ukraini. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok – Public administration: improvement and development*, 6, 111-115. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=775> [in Ukrainian].
10. Gordiyenko D. V., Prazdnov G. S. (2018). Obespecheniye ekonomicheskoy bezopasnosti Kitayskoy Narodnoy Respubliki pri realizatsii strategii Ekonomicheskogo poyasa Shelkovogo puti. *Natsionalnyye interesy: priorityi i bezopasnost*, Vol. 14, No. 2, 377–392 [in Russian].
11. Bilousov Ye. M. (2019). Hospodarsko-pravovi zasoby zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy. *Doctor's thesis*. Kharkiv.

Новіков Євген Андрійович

*кандидат юридичних наук, науковий співробітник
НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку
НАПрН України*

МОТИВИ СТВОРЕННЯ ПЕРШИХ МЕРЕЖ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ

У науковій роботі досліджуються мотиви створення перших мереж трансферу технологій. Розглядається процес комерціалізації інноваційного